

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

11 червня 2019 р.

Київ

№ 421-р

Про визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону, внаслідок внесення змін до умов її надання

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу, надісланого листом Департаменту комунального господарства Харківської міської ради (далі – Департамент) від 04.10.2018 № 4519/0/16-18 (zareєстрованого в Комітеті від 09.10.2018 за № 5-01/12103), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 26.12.2018 № 05/316-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/76-18-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції.

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи про державну допомогу № 500-26.15/76-18-ДД та подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги про попередні висновки розгляду справи від 07.06.2019 № 500-26.15/76-18-ДД/263-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (1) Листом від 04.10.2018 № 4519/0/16-18 (zareєстрованим у Комітеті від 09.10.2018 за № 5-01/12103) Департаментом комунального господарства Харківської міської ради відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) За результатами розгляду Повідомлення, розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 26.12.2018 № 05/316-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/76-18-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Комітету від 28.12.2018 № 500-29/05-17537 направлено копію розпорядження на адресу Департаменту. На офіційному веб-порталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу, зі зверненням до всіх заінтересованих осіб стосовно подання протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації, у зв'язку з розглядом цієї справи.
- (3) Листом Комітету від 22.01.2019 № 500-29/05-845 направлено вимогу про надання інформації на адресу Департаменту.

- (4) Департаментом, як надавачем державної допомоги листом від 28.02.2019 № 845/0/16-19 (вх. № 5-01/2700 від 04.03.2019), від 18.03.2019 № 109/0/16-19 (вх. № 5-01/3300 від 18.03.2019) та від 24.04.2019 № 1763/0/16-19 (вх. № 5-01/5123 від 26.04.2019) надано інформацію для розгляду справи про державну допомогу.
- (5) Листом від 07.06.2019 № 2608/0/16-19 (вх. № 5-01/6671 від 07.06.2019) Департамент повідомив про відсутність зауважень та заперечень до подання про попередні висновки від 07.06.2019 № 500-26.15/76-18-ДД/263-спр у справі № 500-26.15/76-18-ДД.

2. ВІДОМОСТІ ВІД НАДАВАЧА

2.1. Надавач підтримки

- (6) Департамент комунального господарства Харківської міської ради (61003, м. Харків, пров. Соборний, буд. 1, ідентифікаційний код юридичної особи 34393088).

2.2. Отримувач підтримки

- (7) Спеціалізоване комунальне підприємство по наданню соціальної допомоги мешканцям м. Харкова «Заповіт» (далі – СКП «Заповіт», Підприємство) (61072, м. Харків, вул. Двадцять третього серпня, 18-А, ідентифікаційний код юридичної особи 19475071).
- (8) Власником СКП «Заповіт», відповідно до пункту 1.2 розділу 1 Статуту, затвердженого заступником директора Департаменту економіки та комунального майна – начальником управління комунального майна та приватизації Харківської міської ради є територіальна громада м. Харкова в особі Харківської міської ради. Підприємство створено з метою надання ритуальних послуг населенню, лікарняним закладам, підприємствам та організаціям, а також утримання, експлуатації і ремонту міських кладовищ та інших ритуальних об'єктів.

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (9) Метою (ціллю) підтримки є сприяння окремим видам господарської діяльності.

2.4. Очікуваний результат підтримки

- (10) Поліпшення технічного стану та естетичного вигляду міських кладовищ, які передані у господарське відання СКП «Заповіт», через тривалий термін їх експлуатації. Відновлення огорож міських кладовищ, організація освітлення та охорони кладовищ, у т.ч. шляхом встановлення систем відео нагляду, для запобігання актів вандалізму. Відновлення та заміни зношеного парку спецтехніки СКП «Заповіт», задіяної в обслуговуванні шести міських кладовищ.

2.5. Форма підтримки

- (11) Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям);
Внески органів місцевого самоврядування у статутні капітали комунальних підприємств з метою інвестування у необоротні активи: придбання техніки, механізмів, обладнання, засобів малої механізації, що задіяні в обслуговуванні ритуальних об'єктів, які передані в господарське відання СКП «Заповіт».
- (12) Фінансування здійснюється за рахунок коштів місцевих ресурсів (кошти бюджету міста Харкова).

2.6. Підстава для надання підтримки

(13)Рішення 49 сесії Харківської міської ради 5 скликання від 27.10.2010 № 328/10 «Про затвердження «Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011 – 2020 рр.» (зі змінами) (далі – Програма).

2.7. Тривалість підтримки

(14)01.01.2011 – 31.12.2020.

2.8. Загальний обсяг підтримки

(15) 8 119 483,95 грн.

3. ІНФОРМАЦІЯ, ОТРИМАНА В ПРОЦЕСІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

(16)Головною ціллю надання фінансової підтримки СКП «Заповіт» є утримання у належному стані та ремонт ритуальних об'єктів, переданих у господарське відання підприємства; створення для населення якісних умов для доступного, безпечного та безоплатного відвідування ритуальних об'єктів, запобігання актам вандалізму на об'єктах, які передані у господарське відання СКП «Заповіт».

(17)Основні завдання Програми:

- утримання у належному санітарному та технічному стані 6 міських кладовищ загальною площею 21,8 га, які передані у господарське відання СКП «Заповіт»;
- створення для населення умов для доступного, безпечного та безоплатного відвідування шести міських кладовищ, переданих у господарське відання СКП «Заповіт» (знесення аварійних та сухостійних дерев, завезення піску, вивезення побутових відходів, тощо);
- підготовка кладовищ до масового відвідування населенням у дні великодніх свят, поминальних днів тощо;
- запобігання актам вандалізму на ритуальних об'єктах, які передані у господарське відання СКП «Заповіт» (освітлення об'єктів, встановлення систем відео нагляду);
- здійснення поточного ремонту елементів благоустрою кладовищ;
- підвищення рівня технічного оснащення СКП «Заповіт».

(18)Відповідно до листа від 28.02.2019 № 845/0/16-19 (вх. № 5-01/2700 від 04.03.2019) (далі – лист) за рахунок фінансової підтримки СКП «Заповіт» з бюджету міста здійснюється виключно відшкодування витрат, пов'язаних з утриманням шести кладовищ, переданих в господарське відання Підприємства.

(19)Департаментом комунального господарства Харківської міської ради, як органом управління СКП «Заповіт» та надавачем державної підтримки, видається наказ, яким визначаються напрями використання коштів, передбачених в бюджеті міста на фінансову підтримку функціонально підпорядкованих підприємств та погоджуються плани використання (довідки про зміни до плану використання) бюджетних коштів підприємствами.

(20)Одержувач бюджетних коштів відкриває рахунок в органах Казначейства і забезпечує використання коштів на підставі плану використання бюджетних коштів (частини шостої статті 22 Бюджетного кодексу України).

- (21) Порядком казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 23.08.2012 № 938, передбачено, що:
- органи Казначейства здійснюють розрахунково-касове обслуговування рахунків одержувачів бюджетних коштів, відкритих в органах Казначейства, відповідно до планів використання бюджетних коштів та помісячних планів використання бюджетних коштів;
 - одержувачі бюджетних коштів подають до органу Казначейства план використання бюджетних коштів у порядку та за формою, визначеною законодавством, затверджений керівником за погодженням з розпорядником бюджетних коштів.
- (22) На пленарному засіданні Харківської міської ради приймаються рішення щодо затвердження бюджету міста Харкова та кошторису витрат на виконання заходів Програми на відповідний бюджетний період. Зазначені рішення є підставою для надання фінансової підтримки отримувачу державної допомоги.
- (23) Департамент комунального господарства, як головний розпорядник коштів, доводить до СКП «Заповіт», як одержувача бюджетних коштів, обсяги бюджетних асигнувань на відповідний бюджетний період та погоджує одержувачу план використання бюджетних коштів, відповідно до яких може бути використано фінансування.
- (24) Фінансування отримувача відбувається за заявкою отримувача, в межах затвердженого плану використання бюджетних коштів на рік, виключно на заходи, передбачені Програмою, та на підставі підтверджуючих документів шляхом перерахування коштів на окремий рахунок, відкритий в Управлінні державної казначейської служби України у Шевченківському районі м. Харкова.
- (25) Відповідно до листа за рахунок видатків, передбачених в бюджеті міста на 2019 рік для технічного оснащення СКП «Заповіт», планується придбати:
- снігоочисник, що використовуватиметься виключно для утримання кладовищ, які передані в господарське відання СКП «Заповіт» (приведення території кладовищ у належний санітарний стан у зимовий період);
 - твердопаливний котел для встановлення у виробничій будівлі на міському кладовищі № 12 (для забезпечення належних умов перебування персоналу, зайнятого утриманням кладовища);
 - генератор для забезпечення проведення робіт з утримання кладовищ із застосуванням електроінструменту (через відсутність на п'яти з шести кладовищ, які передані в господарське відання СКП «Заповіт», електропостачання, що унеможливило проведення робіт, пов'язаних з утриманням кладовищ, із застосуванням електричного інструменту).
- (26) Відповідно до листа **жодний з вищевказаних засобів технічного оснащення не використовуватиметься СКП «Заповіт» для надання послуг, що надаються на комерційній основі.**
- (27) З метою закупівлі товарів, робіт та послуг для потреб, на які видається державна підтримка, СКП «Заповіт», як отримувач державної підтримки, проводить конкурсні торги через систему «Прозоро» відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі».
- (28) Отримувач фінансової підтримки у встановлені терміни надає надавачеві звіт про використання бюджетних коштів та інформацію щодо стану виконання заходів Програми, видатки на які здійснюються з бюджету міста Харкова.

- (29) Між надавачем та отримувачем не укладаються договори щодо виконання робіт та послуг, на які надається фінансова підтримка. Надавач державної допомоги погоджує плани використання бюджетних коштів для одержувачева.
- (30) Фінансова підтримка СКП «Заповіт» спрямована на відшкодування витрат Підприємства з утримання в належному стані шести міських кладовищ, а саме за: оплату праці робітників підприємства, які зайняті утриманням кладовищ; придбання матеріалів, інвентарю, обладнання; оплату комунальних послуг, послуг сторонніх організацій з вивезення твердих побутових та рідких відходів, зносу аварійних та сухостійних дерев тощо.
Також на придбання техніки, механізмів, обладнання, засобів малої механізації тощо, які задіяні в обслуговуванні кладовищ, що перебувають в господарському віданні СКП «Заповіт».
- (31) Майно підприємства знаходиться у комунальній власності територіальної громади міста Харкова та закріплене за Підприємством на праві господарського відання.
- (32) СКП «Заповіт» є балансоутримувачем міських кладовищ, має необхідний штат працівників для забезпечення належного утримання та ремонту ритуальних об'єктів, спеціалізовану техніку, засоби малої механізації.
- (33) Відповідно до листа перехресне субсидювання відсутнє. За рахунок державної підтримки здійснюється фінансування лише на утримання кладовищ, які передані в господарське відання СКП «Заповіт».

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

4.1. Ознаки державної допомоги

- (34) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (35) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

4.2. Об'єкти благоустрою як об'єкт державної допомоги

- (36) Згідно зі статтею 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад та їх виконавчих органів, зокрема, належить:
- затвердження місцевих програм та заходів з благоустрою населених пунктів;
 - забезпечення виконання місцевих програм та здійснення заходів з благоустрою населених пунктів.

- (37) Відповідно до статті 20 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» організацію благоустрою населених пунктів забезпечують місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до повноважень, установлених законом. Благоустрій здійснюється в обов'язковому порядку на всій території населеного пункту. Фінансування місцевих програм з благоустрою населених пунктів проводиться за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.
- (38) Згідно зі статтею 36 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» охорона та утримання об'єктів благоустрою комунальної форми власності, переданих органами місцевого самоврядування на баланс підприємствам, установам, організаціям, фінансуються за рахунок коштів місцевих бюджетів.
- (39) Відповідно до статті 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» **органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть утворювати підприємства для утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності.** Підприємство забезпечує належне утримання і своєчасний ремонт об'єкта благоустрою власними силами або може на конкурсних засадах залучати для цього інші підприємства, установи та організації. Орган державної влади або орган місцевого самоврядування за поданням підприємства щорічно затверджує заходи з утримання та ремонту об'єкта благоустрою державної або комунальної власності на наступний рік та передбачає кошти на виконання цих заходів. Орган державної влади та орган місцевого самоврядування, підприємство несуть відповідальність за виконання затверджених заходів у повному обсязі.
- (40) Відповідно до частини 1 статті 13 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» **до об'єктів благоустрою населених пунктів, зокрема, віднесені кладовища.**
- (41) Статтею 28 Закону України «Про поховання та похоронну справу» **землі, на яких розташовані місця поховання, є об'єктами права комунальної власності і не підлягають приватизації або передачі в оренду.** На території місця поховання не можуть бути розташовані об'єкти іншої, крім комунальної форми власності.
- (42) Згідно зі статтею 30 Закону України «Про поховання та похоронну справу» утримання кладовищ, військових кладовищ, військових братських та одиночних могил, земельних ділянок для почесних поховань, а також могил померлих одиноких громадян, померлих осіб без певного місця проживання, померлих, від поховання яких відмовилися рідні, місць поховань знайдених, невідомих трупів забезпечується виконавчим органом міської ради за рахунок коштів місцевого бюджету.
- (43) Згідно з частиною 3 статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, в межах своєї компетенції **затверджує типові положення про ритуальну службу.**
- (44) Згідно з частиною 6 статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» **для організації (утворення), будівництва, утримання в належному стані та охорони місць поховання міські ради можуть створювати спеціалізовані комунальні підприємства.**
Надання ритуальних послуг регулюється статтею 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу».
- (45) Відповідно до статті 9 Закону України «Про поховання та похоронну справу» ритуальні служби - спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого

самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону.

- (46) Ритуальні служби можуть також надавати ритуальні послуги, не передбачені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, виготовляти предмети ритуальної належності. Тарифи щодо оплати таких послуг та предметів ритуальної належності встановлюються в межах, визначених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.
- (47) Згідно з частиною шостою статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції створюють ритуальні служби.
- (48) Згідно з пунктом 4 Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, основними завданнями ритуальної служби в Україні є: здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної належності.
- (49) У зв'язку з вищевикладеним, окремих рішень щодо визначення СКП «Заповіт» виконавцем послуг з надання мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг не приймалося, конкурси не проводилися.
- (50) Відповідно до листа тарифи на ритуальні послуги, які входять до «Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг», затвердженого Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», що діяли до прийняття рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 29.08.2018 № 585 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надає СКП «Заповіт», були встановлені рішенням Виконавчого комітету Харківської міської ради від 20.07.2005 № 822 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надає СКП «Заповіт».
- (51) З моменту затвердження у 2005 році тарифів на ритуальні послуги сталося значне зростання складових собівартості надання послуг, а саме:
відповідно до діючого законодавства відбулося збільшення мінімальної заробітної плати:
- середня мінімальна заробітна плата 2005 року - 300,33 грн;
- середня заробітна плата 2018 року - 3723,00 грн.
- (52) У результаті вищезазначених факторів у 2018 році діючі з 2005 року тарифи на ритуальні послуги, які надає СКП «Заповіт», не покривали витрати підприємства з надання ритуальних послуг, які входять до «Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг».
- (53) З метою приведення тарифів на ритуальні послуги, які надає СКП «Заповіт», у відповідність до економічно обґрунтованих витрат, рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 29.08.2018 встановлені нові тарифи на ритуальні послуги.

- (54) Відповідно до листа обсяг наданих СКП «Заповіт» ритуальних послуг, передбачених «Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг», протягом 2018 року склав 117 859,04 грн з ПДВ.
- (55) Обсяг наданих СКП «Заповіт» ритуальних послуг, що не входять до «Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг», протягом 2018 року склав 437 987,78 грн з ПДВ.
- (56) За інформацією надавача державна підтримка не передбачає компенсацію витрат на надання мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг.
- (57) Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, відповідно до вимог чинного законодавства України, здійснюється СКП «Заповіт» за цінами, встановленими за згодою сторін.

6. ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОСТІ ЗАХОДУ ПІДТРИМКИ ДО ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

6.1 Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (58) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (59) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (60) Власником СКП «Заповіт» є територіальна громада м. Харкова в особі Харківської міської ради.
- (61) Підприємство створено з метою надання ритуальних послуг населенню, лікарняним закладам, підприємствам та організаціям для утримання експлуатації, ремонту міських кладовищ та інших ритуальних об'єктів.
- (62) Діяльність Підприємства складається з:
- підтримки в належних умовах та збереження шести міських цвинтарів які належать до державної власності муніципалітету;
 - надання ритуальних послуг для громадян (а саме послуги з поліпшення технічного стану та естетичного вигляду міських кладовищ, у зв'язку з тривалим терміном їх експлуатації, відновлення огорож міських кладовищ, організація освітлення та охорони кладовищ, у т.ч. шляхом встановлення систем відео нагляду, відновлення та заміни зношеного парку спецтехніки СКП «Заповіт», задіяного в обслуговуванні шести міських кладовищ).
- (63) Отже, за наведених умов СКП «Заповіт», є суб'єктом господарювання у розумінні Закону.

6.2 Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (64) Відповідно до Рішення 49 сесії Харківської міської ради 5 скликання від 27.10.2010 № 328/10 «Про затвердження «Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011-2020 рр.» (зі змінами) та Проекту рішення сесії Харківської міської ради 7 скликання «Про затвердження кошторисів витрат на виконання «Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011-2020 рр.» за рахунок коштів бюджету міста Харкова на 2019 рік» (з додатком 2 до проекту рішення «Кошторис витрат на виконання «Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011-2020 рр.» по Департаменту та Харківській міській раді за рахунок коштів бюджету міста Харкова на 2019 рік») передбачені видатки в обсязі 8 119 483,95 грн.
- (65) Відповідно до Повідомлення фінансова підтримка надається за рахунок місцевих ресурсів – коштів бюджету міста Харкова.
- (66) Фінансова підтримка СКП «Заповіт» спрямована на відшкодування витрат підприємства з утримання в належному стані шести міських кладовищ, а саме за: оплату праці робітників підприємства, які зайняті утриманням кладовищ, придбання матеріалів, інвентарю, обладнання, оплату комунальних послуг, послуг сторонніх організацій з вивезення твердих побутових та рідких відходів, зносу аварійних та сухостійних дерев тощо).
- (67) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону встановлено, що ресурси держави – рухоме і нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.
- (68) Отже, фінансова підтримка СКП «Заповіт» є ресурсами держави у розумінні Закону.

6.3 Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (69) Повідомлена підтримка у формі субсидій та поточних трансфертів підприємствам (установам, організаціям), внесків органів місцевого самоврядування у статутні капітали комунальних підприємств з метою інвестування у необоротні активи: придбання техніки, механізмів, обладнання, засобів малої механізації, що задіяні в обслуговуванні ритуальних об'єктів, які передані в господарське відання СКП «Заповіт» Департаменту комунального господарства Харківської міської ради, призначена для СКП «Заповіт».
- (70) Державна підтримка спрямовується на покриття витрат, пов'язаних з утриманням шести кладовищ, переданих в господарське відання підприємства.
- (71) Фінансова підтримка дає отримувачу перевагу, звільнивши його від витрат, які в іншому випадку йому довелося б нести у ході поточної господарської діяльності, тобто без втручання держави. У контексті ринкових умов ресурси, надані СКП «Заповіт», є безповоротною фінансовою допомогою.

6.4 Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (72) Послуги СКП «Заповіт», яке створено Харківською міською радою згідно з частиною шостою статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу», на здійснення діяльності з утримання у належному технічному та естетичному стані міських кладовищ, які передані в господарське відання підприємства, є **безкоштовними для населення**, та враховуючи, що зазначена підтримка не буде використовуватися при наданні платних послуг, **не реалізується на ринку** у розумінні Закону України «Про захист економічної конкуренції», не бере участі в господарському обороті та **не загрожуватиме спотворенням економічної конкуренції**.
- (73) Слід зазначити, що Фінансова підтримка СКП «Заповіт» спрямована на відшкодування витрат підприємства з утримання в належному стані шести міських кладовищ, а саме за: оплату праці робітників підприємства, які зайняті утриманням кладовищ; оплату комунальних послуг, послуг сторонніх організацій з вивезення твердих побутових та рідких відходів; зносу аварійних та сухостійних дерев тощо.
- (74) Також, відповідно до листа за рахунок видатків, передбачених в бюджеті міста на 2019 рік для технічного оснащення СКП «Заповіт», планується придбати:
- снігоочисник, що використовуватиметься виключно для утримання кладовищ, які передані в господарське відання СКП «Заповіт» (приведення території кладовищ у належний санітарний стан в зимовий період);
 - твердопаливний котел для встановлення у виробничій будівлі на міському кладовищі № 12 (для забезпечення належних умов перебування персоналу, зайнятого утриманням кладовища);
 - генератор для забезпечення проведення робіт з утримання кладовищ із застосуванням електроінструменту (через відсутність на п'яти з шести кладовищ, які передані в господарське відання СКП «Заповіт», електропостачання, що унеможливило проведення робіт, пов'язаних з утриманням кладовищ, із застосуванням електричного інструменту).
- (75) Проте надавачем не було надано підтверджуючих документів, що жодний з вищевказаних засобів технічного оснащення, для закупівлі за кошти міського бюджету не використовуватиметься СКП «Заповіт» для надання послуг, що здійснюються на комерційній основі.
- (76) Крім того, відповідно до листа від 24.04.2019 № 1763/0/16-19 (вх. № 5-01/5123 від 26.04.2019) СКП «Заповіт» надає платні послуги, що у відсотковому співвідношенні становить 45,4%, а саме:
1. Послуги, які не підлягають державному регулюванню:
 - оформлення бухгалтерських документів;
 - послуги організатора обряду поховань;
 - виготовлення намогильної таблички;
 - виготовлення стрічки для ритуального вінка;
 - транспортні послуги для обслуговування замовлення;
 - доставка предметів ритуальної належності;
 - доставка покійного з місця смерті додому;
 - заїзд додому при наданні транспортних послуг;
 - доставка за межі міста померлого при наданні транспортних послуг;
 - перенесення труни з тілом покійного робітниками понад 20 м на кладовище (розрахунок за кожні 50 м);
 - навантаження та розвантаження предметів ритуальної належності;

- встановлення хреста;
 - демонтаж огорожі при похованні;
 - встановлення огорожі;
 - підсіпання запалої могили;
 - послуги робітників ритуальних послуг.
2. Послуги, які підлягають державному регулюванню:
- оформлення договору замовлення на організацію та проведення поховання;
 - поховання урни з прахом померлих в могилу, влітку;
 - поховання урни з прахом померлих в могилу, взимку;
 - копання могили ручним способом влітку для труни довжиною до 1,0 м;
 - копання могили ручним способом взимку для труни довжиною до 1,0 м;
 - копання могили ручним способом влітку для труни довжиною від 1,0 м до 1,5 м;
 - копання могили ручним способом взимку для труни довжиною від 1,0 м до 1,5 м;
 - копання могили ручним способом влітку для труни довжиною понад 1,5 м;
 - копання могили ручним способом взимку для труни довжиною понад 1,5 м;
 - монтаж та демонтаж мозаїчної намогильної споруди при підпохованні в існуючу могилу, вагою до 0,2 т;
 - монтаж та демонтаж мозаїчної намогильної споруди при підпохованні в існуючу могилу, вагою від 0,2 т до 0,7 т;
 - оформлення свідоцтва про поховання.

(77) Використання коштів державної підтримки СКП «Заповіт» Харківської міської ради на здійснення підприємницької діяльності може містити ознаки державної допомоги.

(78) Отже, слід зазначити, що:

1. з метою уникнення перехресного субсидіювання СКП «Заповіт» повинно забезпечити ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності таким чином, щоб забезпечувати належний розподіл доходів й витрат на надання послуг, на які спрямовується державна підтримка, а також повинно встановити механізм чіткого обліку часу працівників на виконання робіт, які здійснюються на комерційній та некомерційній основі;
2. державна фінансова підтримка СКП «Заповіт» повинна спрямовуватися виключно на покриття витрат, які пов'язані з виконанням заходів, передбачених Програмою та які є безкоштовними для населення міста, а саме:
 - послуги з утримання в належному стані шести міських кладовищ (оплата праці робітників підприємства, які зайняті утриманням кладовищ, оплата комунальних послуг, послуг сторонніх організацій з вивезення твердих побутових та рідких відходів, зносу аварійних та сухостійних дерев тощо);
 - придбання техніки, механізмів, обладнання, матеріалів, інвентарю, засобів малої механізації, які задіяні в обслуговуванні шести міських кладовищ, що перебувають в господарському віданні СКП «Заповіт»;
3. використання коштів державної підтримки СКП «Заповіт» на здійснення підприємницької діяльності може містити ознаки державної допомоги;
4. надавач підтримки має забезпечити постійний контроль за обліком доходів, витрат та видатків за видами діяльності та за джерелами фінансування отримувача підтримки, окремо в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків.

7. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (79) На підставі вищенаведеного, а також інформації та документів, наданих у Повідомленні, отримувачем підтримки є СКП «Заповіт», яке є підприємством, спеціально створеним Харківською міською радою з метою утримання у належному стані та охорони місць поховання.
- (80) Майно СКП «Заповіт» знаходиться в комунальній власності міста та закріплене за Підприємством на праві господарського відання.
- (81) Утримання, охорона та ремонт ритуальних об'єктів, які за рахунок коштів фінансової підтримки здійснюються СКП «Заповіт», створюють якісні та безпечні умови відвідування та є безкоштовними для населення.
- (82) З аналізу інформації, наданої у Повідомленні, вся фінансова підтримка надається на покриття витрат, пов'язаних з:
- утримання у належному санітарному стані, охорона та ремонт ритуальних об'єктів з метою створення якісних та безпечних умов для їх доступного та безкоштовного відвідування населенням.
 - відновлення зношеної спецтехніки та засобів малої механізації, які задіяні в утримання міських кладовищ, переданих в господарське відання СКП «Заповіт».
- (83) Підприємством здійснюється ведення окремих рахунків, належний розподіл доходів та витрат.
- (84) Надання ритуальних послуг регулюється статтею 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу». Надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, встановленого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, здійснюється СКП «Заповіт» за тарифами, які встановлені рішенням Виконавчого комітету Харківської міської ради від 20.07.2005 № 822 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надає СКП «Заповіт» (зі змінами, внесеними рішенням Виконавчого комітету Харківської міської ради від 26.03.2008 № 183 «Про внесення змін до рішення Виконавчого комітету Харківської міської ради від 20.07.2005 № 822 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надає СКП «Заповіт»)). Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, відповідно до вимог чинного законодавства України, здійснюється СКП «Заповіт» за цінами, встановленими за згодою сторін.
- (85) Відповідно до інформації зазначеної у Повідомленні, заходи, передбачені Програмою, здійснюються СКП «Заповіт», як балансоутримувачем об'єктів і елементів благоустрою, що створене Харківською міською радою для виконання функцій органів місцевого самоврядування із забезпечення громади міста цими послугами.
- (86) Відповідно до статті 1 Закону однією з ознак державної допомоги є спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції допомогою, яка надається суб'єктові господарювання.
- (87) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати

умови обороту товарів на ринку. Ринок, у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

- (88) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (89) Отже, для того, щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (90) Фінансова підтримка з місцевого бюджету, що надається СКП «Заповіт», яке створено Харківською міською радою згідно з частиною шостою статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу», на здійснення діяльності з утримання у належному технічному та естетичному стані міських кладовищ, які передані в господарське відання підприємства, є **безкоштовною для населення**, та враховуючи, що зазначена підтримка не буде використовуватися при наданні платних послуг, не реалізується на ринку, у розумінні Закону України «Про захист економічної конкуренції», не бере участі в господарському обороті та не загрожуватиме спотворенням економічної конкуренції.
- (91) Зазначена оцінка була здійснена з урахуванням того, що наразі Департамент скористався своїм правом та створив СКП «Заповіт» відповідно до статті 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», відповідно до якої передбачено право органів місцевого самоврядування утворювати підприємства для утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності.
- (92) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».
- (93) Як наслідок, підтримка СКП «Заповіт» у формі субсидій та поточних трансфертів, а також внесків органів місцевого самоврядування у статутні капітали, що виділяється на підставі рішення Харківської міської ради від 27.10.2010 № 328/10 «Про затвердження «Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства міста Харкова на 2011-2020 рр.» (зі змінами) та проекту рішення сесії Харківської міської ради «Про затвердження кошторисів витрат на виконання «Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства міста Харкова на 2011-2020 рр.» за рахунок коштів бюджету міста Харкова на 2019 рік», на утриманням шести кладовищ, переданих в господарське відання Підприємства, як об'єкти благоустрою на 2019-2020 роки у сумі – 8 119 483,95 грн, не спотворює і не може спотворювати економічну конкуренцію, а відтак не є державною допомогою відповідно до Закону внаслідок внесення змін до умов її надання та шляхом дотримання таких умов:
1. з метою уникнення перехресного субсидіювання СКП «Заповіт» повинно забезпечити ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності таким чином, щоб забезпечувати належний розподіл доходів й витрат на надання послуг, на які спрямовується державна підтримка, а також повинно встановити механізм чіткого обліку часу працівників на виконання робіт, які здійснюються на комерційній та некомерційній основі;

2. державна фінансова підтримка СКП «Заповіт» повинна спрямовуватися виключно на покриття витрат, які пов'язані з виконанням заходів, передбачених Програмою та які є безкоштовними для населення міста, а саме:
 - послуги з утримання в належному стані шести міських кладовищ (оплата праці робітників підприємства, які зайняті утриманням кладовищ, оплата комунальних послуг, послуг сторонніх організацій з вивезення твердих побутових та рідких відходів, зносу аварійних та сухостійних дерев тощо);
 - придбання техніки, механізмів, обладнання, матеріалів, інвентарю, засобів малої механізації, які задіяні в обслуговуванні шести міських кладовищ, що перебувають в господарському віданні СКП «Заповіт»;
3. використання коштів державної підтримки СКП «Заповіт» на здійснення підприємницької діяльності може містити ознаки державної допомоги;
4. надавач підтримки має забезпечити постійний контроль за обліком доходів, витрат та видатків за видами діяльності та за джерелами фінансування отримувача підтримки окремо, в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків.

(94) Листом від 07.06.2019 № 2608/0/16-19 (вх. № 5-01/6671 від 07.06.2019) Департамент повідомив про відсутність зауважень та заперечень до подання про попередні висновки від 07.06.2019 № 500-26.15/76-18-ДД/263-спр у справі № 500-26.15/76-18-ДД.

(95) Експертами проекту технічної допомоги Європейського Союзу «Підтримка Антимонопольного комітету України у впровадженні правил державної допомоги» підтримано зазначену позицію листом від 03.04.2019 № SESAR2019/04-05.

(96) Відповідно до частини десятої статті 11 Закону Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2016 року № 2-рп, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, на підставі інформації, наданої Департаментом комунального господарства Харківської міської ради, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що підтримка (фінансування), яка надається Департаментом комунального господарства Харківської міської ради спеціалізованому комунальному підприємству по наданню соціальної допомоги мешканцям м. Харкова «Заповіт» у формі субсидій та поточних трансфертів, а також внесків органів місцевого самоврядування у статутні капітали, що виділяються на підставі рішення Харківської міської ради від 27.10.2010 № 328/10 «Про затвердження «Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011-2020 рр.» (зі змінами) та проекту рішення сесії Харківської міської ради «Про затвердження кошторисів витрат на виконання «Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011–2020 рр.» за рахунок коштів бюджету міста Харкова на 2019 рік» на утриманням шести кладовищ, переданих в господарське відання, як об'єкти благоустрою на 2011–2020 роки у сумі – 8 119 483,95 грн, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу

суб'єктам господарювання» внаслідок внесення змін до умов її надання та шляхом дотримання таких умов:

1. з метою уникнення перехресного субсидіювання спеціалізоване комунальне підприємство по наданню соціальної допомоги мешканцям м. Харкова «Заповіт» повинно забезпечити ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності таким чином, щоб забезпечувати належний розподіл доходів й витрат на надання послуг, на які спрямовується державна підтримка, а також повинно встановити механізм чіткого обліку часу працівників на виконання робіт, які здійснюються на комерційній та некомерційній основі;
2. державна фінансова підтримка спеціалізованого комунального підприємства по наданню соціальної допомоги мешканцям м. Харкова «Заповіт» повинна спрямовуватися виключно на покриття витрат, які пов'язані з виконанням заходів, передбачених Програмою розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011-2020 рр, затвердженою Рішенням 49 сесії Харківської міської ради 5 скликання від 27.10.2010 № 328/10, та які є безкоштовними для населення міста, а саме на:
 - послуги з утримання в належному стані шести міських кладовищ (оплата праці робітників підприємства, які зайняті утриманням кладовищ, оплата комунальних послуг, послуг сторонніх організацій з вивезення твердих побутових та рідких відходів, зносу аварійних та сухостійних дерев тощо);
 - придбання техніки, механізмів, обладнання, матеріалів, інвентарю, засобів малої механізації, які задіяні в обслуговуванні шести міських кладовищ, що перебувають в господарському віданні спеціалізованого комунального підприємства по наданню соціальної допомоги мешканцям м. Харкова «Заповіт»;
3. використання коштів державної підтримки спеціалізованим комунальним підприємством по наданню соціальної допомоги мешканцям м. Харкова «Заповіт» на здійснення підприємницької діяльності може містити ознаки державної допомоги;
4. надавач підтримки має забезпечити постійний контроль за обліком доходів, витрат та видатків за видами діяльності та за джерелами фінансування отримувача підтримки окремо в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ